
Obsah

ÚVODNÍ SLOVO	7
1 VÝVOJ MODERNÍHO GEOGRAFICKÉHO MYŠLENÍ	9
1.1 Úvod	9
1.2 Počátky humánní geografie a přírodní determinismus	11
1.3 Poválečný vývoj a kvantitativní revoluce	15
1.4 Kritika prostorové vědy a postpozitivistické směry	19
1.5 Radikální/marxistická geografie	21
1.6 Humanistická geografie	23
1.7 Feministická kritika a geografie diference	27
1.8 Struktura, lidská aktivita a teorie strukturace	30
1.9 Realismus mezi pozitivismem a idealismem	32
1.10 Kulturní obrat, postmodernismus a poststrukturalismus	33
1.11 Závěr	36
2 GEOGRAFIE OBYVATELSTVA	41
2.1 Vznik a vývoj vědní disciplíny	41
2.1 Česká geografie obyvatelstva	44
2.2 Historický vývoj obyvatel světa	47
2.3 Rozmístění obyvatelstva	48
2.3.1 Hustota zalidnění	50
2.3.2 Faktory rozmístění obyvatelstva	52
2.4 Struktura obyvatelstva	53
2.4.1 Struktura obyvatelstva podle biologických a kulturních znaků	54
2.4.2 Struktura obyvatelstva podle ekonomických a sociálních znaků	65
2.5 Dynamika obyvatelstva	68
2.5.1 Přirozený pohyb obyvatelstva	69
2.5.2 Mechanický pohyb (mobilita) obyvatelstva	86
2.6 Populační odhady, projekce a prognózy	90
2.7 Aktuální tendence a trendy, výhled do budoucna	94
3 GEOGRAFIE SÍDEL	97
3.1 Geografie sídel jako vědní disciplína	97
3.1.1 Vznik a vývoj vědní disciplíny	97
3.1.2 Přehled významných konceptů ve výzkumu sídelních systémů	100
3.2 Vývoj sídelních systémů	105
3.2.1 Urbanizace	106
3.3 Evropský sídelní systém	114
3.4 Systém globálních měst	116
3.5 Geografie města	118
3.5.1 Preindustriální město	119
3.5.2 Průmyslové město	120

3.5.3	Postindustriální město	126
3.6	Budoucí vývoj měst a sídelních systémů	128
4	GEOGRAFIE ZEMĚDĚLSTVÍ	131
4.1	Úvod	131
4.1.1	Stručná historie a vývoj	131
4.1.2	Zásadní vývojové myšlenkové směry a teorie	131
4.1.3	Geografie zemědělství v České republice	134
4.2	Specifikum zemědělství a jeho postavení v národním hospodářství	135
4.3	Lokalizační faktory zemědělství	140
4.3.1	Fyzicko-geografické faktory	141
4.3.2	Socioekonomické faktory	144
4.4	Zemědělství světa	153
4.4.1	Rostlinná výroba světa	153
4.4.2	Živočišná výroba	168
4.5	Odhad budoucího vývoje	172
5	GEOGRAFIE PRŮMYSLU	177
5.1	Vznik a vývoj vědní disciplíny	178
5.2	Klasifikace průmyslu	186
5.3	Geografické metody hodnocení průmyslu	189
5.3.1	Velikost průmyslu	189
5.3.2	Struktura průmyslu	189
5.3.3	Specializace a diverzifikace průmyslu	189
5.3.4	Koncentrace průmyslu	190
5.4	Historický vývoj průmyslové výroby	193
5.5	Lokalizační faktory	198
5.5.1	Přírodní lokalizační faktory	199
5.5.2	Socioekonomické lokalizační faktory	201
5.6	Charakteristika vybraných průmyslových odvětví	203
5.6.1	Těžba nerostných surovin	203
5.6.2	Textilní průmysl	216
5.6.3	Chemický průmysl	218
5.6.4	Výroba motorových vozidel – automobilový průmysl	220
5.6.5	Výroba elektrické energie	222
5.7	Aktuální tendence a trendy, výhled do budoucna	224
6	GEOGRAFIE DOPRAVY	231
6.1	Geografie dopravy jako dílejší disciplína ekonomické geografie – vývoj a současnost	232
6.2	Doprava a ekonomická geografie	236
6.2.1	Geografický význam/ smysl dopravy	236
6.2.2	Koncept dopravních nákladů	238
6.2.3	Aktuální geografické změny v jednotlivých hlavních druzích dopravy	250

6.2.4	Intermodální doprava, regulace a deregulace v dopravě	263
6.3	Možné scénáře budoucího vývoje dopravy	267
7	GEOGRAFIE SLUŽEB	271
7.1	Úvod	271
7.2	Služby a jejich ekonomický význam	271
7.2.1	Teorie tří sektorů	273
7.3	Definice a klasifikace služeb.	275
7.3.1	Produkční služby	277
7.4	Základní principy uspořádání služeb v prostoru	280
7.4.1	Obslužná střediska a metody jejich výběru	285
7.5	Výhled do budoucnosti	291
8	GEOGRAFIE CESTOVNÍHO RUCHU	295
8.1	Stručná historie a vývoj geografie cestovního ruchu	295
8.2	Hlavní teoretické koncepty a směry výzkumu	296
8.3	Hlavní představitelé v geografii cestovního ruchu v ČR	301
8.4	Základní terminologie a pojmy	303
8.5	Stručný přehled problémového zaměření geografie cestovního ruchu	306
8.6	Členění cestovního ruchu	307
8.6.1	Formy cestovního ruchu.	307
8.6.2	Druhy cestovního ruchu.	307
8.7	Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu.	309
8.7.1	Přírodní zdroje a předpoklady cestovního ruchu a rekreace	309
8.7.2	Kulturně-historické předpoklady a potenciál pro cestovní ruch	311
8.8	Selektivní faktory a předpoklady cestovního ruchu	313
8.9	Realizační faktory a předpoklady cestovního ruchu	315
8.10	Geografické přístupy a metody analýzy a hodnocení poptávky cestovního ruchu	317
8.11	Geografická analýza hlavních forem cestovního ruchu	317
8.12	Prostorová analýza a organizace cestovního ruchu	317
8.12.1	Klasifikace, typologizace a regionalizace oblastí a středisek cestovního ruchu	317
8.12.2	Problémy a prostorová analýza krátkodobé rekreace městského obyvatelstva	319
8.12.3	Problémy a prostorová analýza druhého bydlení	320
8.13	Mezinárodní cestovní ruch.	321
8.14	Koncepce a prognózy rozvoje cestovního ruchu a rekreace	327
8.15	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a jeho vlivy na geografické prostředí	327
8.16	Aktuální trendy v teorii a výzkumu geografie cestovního ruchu	329
9	ENVIRONMENTÁLNÍ PROBLÉMY SVĚTA	333
9.1	Globální problémy životního prostředí	333
9.1.1	Úvod	333

9.1.2	Globální environmentální problémy – atmosféra a klima	334
9.1.3	Globální environmentální problémy – vodstvo	340
9.1.4	Globální environmentální problémy – půda	342
9.1.5	Globální environmentální problémy – odlesňování	344
9.1.6	Globální environmentální problémy – vymírání druhů	345
9.1.7	Globální environmentální problémy – využívání jaderné energie	347
9.2	Environmentálně významné oblasti světa	348
9.2.1	Environmentálně nejvíce ohrožené oblasti světa	349
9.2.2	Relativně zachovalé světové významné ekoregiony	357
9.3	Vybrané strategické nástroje řešení environmentálních problémů	362
9.3.1	Posuzování vlivů na životní prostředí	363
9.3.2	Územní systémy ekologické stability krajiny	365
10	REGIONY A REGIONALIZACE	371
10.1	Koncept regionu	371
10.1.1	Historie	371
10.1.2	Současnost	372
10.2	Klasifikace regionů	374
10.2.1	Odvětvové hledisko	374
10.2.2	Metodologické hledisko	375
10.2.3	Taxonomické hledisko	375
10.2.4	Hledisko formy	377
10.3	Regionální hierarchie	380
10.3.1	Hierarchie fyzickogeografických regionů	381
10.3.2	Hierarchie humánněgeografických regionů	382
10.4	Vnitřní struktura regionů	383
10.4.1	Homogenní regiony	383
10.4.2	Nodální regiony	384
10.5	Regionální taxonomie	386
10.5.1	Klasifikace jako obecná organizační metoda	386
10.5.2	Regionální taxonomie jako speciální organizační metoda	387
10.5.3	Členění regionálních taxonomií	388
10.5.4	Zásady regionální taxonomie	390
10.5.5	Metody regionální taxonomie	391
10.6	Regiony a regionalizace v humánní geografii	394
	O AUTORECH	398
	JMENNÝ REJSTRÍK	400
	VĚCNÝ REJSTRÍK	405